Valiokunnan lausunto LiVL 16/2016 vp– U 41/2016 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi rajatylittävistä pakettipalveluista

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi rajatylittävistä pakettipalveluista (U 41/2016 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- neuvotteleva virkamies Tomi Lindholm, liikenne- ja viestintäministeriö

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Euroopan komissio antoi 25 päivänä toukokuuta 2016 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi rajatylittävistä pakettipalveluista (KOM(2016) 285 final), jäljempänä asetus.

Asetus täydentäisi rajatylittävien pakettipalveluiden osalta postipalveludirektiivissä (97/67/EY), jäljempänä direktiivi, annettuja sääntöjä. Direktiivissä ei ole erityisesti säännöksiä rajatylittävien pakettipalveluiden tarjoajien viranomaisvalvonnasta, tiettyjen hintojen ja päätemaksujen avoimuudesta, hintojen kohtuullisuudesta eikä palveluinfrastruktuurin syrjimättömästä käyttöoikeudesta. Jäsenvaltioiden yleispalveluvelvoitteen laajuudessa on eroja, eikä postipalveludirektiivi (97/67/EY) yksin riitä varmistamaan sähköisessä kaupassa käytettävien palvelujen kohtuuhintaisuutta.

Ehdotus sisältää rajatylittävien pakettipalveluiden hintojen ja päätemaksujen avoimuutta, tietojen antamista sekä palveluiden avoimen käyttöoikeuden toteuttamista koskevat menettelyt.

Valmis
5.0

Ehdotuksen pääasiallinen sisältö koskee hintatietojen avoimuutta lisääviä toimenpiteitä, joiden toteuttamiseksi vaadittavat toimenpiteet kohdistuvat sekä palveluntarjoajiin että asianomaiseen kansalliseen sääntelyviranomaiseen. Lisäksi sääntely koskee tietojenantoa, hintojen kohtuullisuuden arvioimista, palveluiden ja infrastruktuurin käyttöoikeutta ja tietoisuuden lisäämiseksi asetettuja velvoitteita, sekä velvoitetta varmistaa tehokkaiden seuraamusten olemassaolo kansallistasolla.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää ehdotukselle asetettuja taustatavoitteita pääosin hyväksyttävinä, ja kannattaa komission yleistä tavoitetta tehostaa kehittyviä digitaalisia sisämarkkinoita unionin alueella. Valtioneuvosto ei lähtökohtaisesti pidä tarkoituksenmukaisena rajatylittäviin pakettipalveluihin kohdistuvaa lisäsääntelyä, vaan pitäisi kevyempiä ja joustavampia vaihtoehtoja, kuten alalle kehittyvää itsesääntelyä tavoitteiden saavuttamisen kannalta soveltuvampana ja kustannustehokkaampana vaihtoehtona. Joustava sääntely jättäisi mahdollisuuden ottaa kansalliset erityisolosuhteet huomioon.

Ehdotetun sääntelyn jatkovalmistelussa valtioneuvosto pyrkii vaikuttamaan siten, että ehdotettu sääntely tulisi olemaan mahdollisimman joustavaa, ja kansallisten erityispiirteiden huomioon ottaminen, kuten Suomen maantieteelliset suuret erot suhteessa Keski-Euroopan maantieteellisiin olosuhteisiin, olisi mahdollisimman hyvin turvattu. Erityisesti valtioneuvosto pitää tärkeänä, että Suomen markkinatilanne, johon liittyy merkittäviä erityiskysymyksiä muun muassa Suomen sijainnin ja haja-asutusalueiden osalta, voitaisiin riittävästi ottaa huomioon.

Valtioneuvosto katsoo, että mahdollisiin markkinaongelmiin puuttuminen tulisi tapahtua ensisijaisesti yleisen kilpailuoikeuden turvaamin keinoin kaikkiin toimijoihin kohdistuen ja tapauskohtaisesti todennettujen kilpailuhäiriöiden perusteella ehdotetun lisäsääntelyn sijaan. Pakettimarkkinoilla vallitsevan kilpailutilanteen vuoksi epäsymmetristen velvoitteiden asettamista tulisi valmistelun aikana tarkentaa.

Valtioneuvosto katsoo, että tiukennettujen vaatimusten kustannusvaikutuksia viranomaisten, alan elinkeinonharjoittajien ja loppuasiakkaiden eli kuluttajien toimintaan tulisi vielä tarkastella tarkemmin. Valtioneuvosto pitää eräitä ehdotuksessa esitettyjä vaatimuksia hallinnollisesti raskaina. Valtioneuvosto katsoo, että ehdotukseen sisältyvä käyttöoikeuden myöntämisvelvollisuutta koskeva sääntely ei ole välttämätöntä alan kilpailutilanne ja toimijoiden suuri määrä huomioiden ja siten sen sisältöä sekä ja tarkoituksenmukaisuutta tulisi valmistelun aikana tarkentaa. Tietojen keräämistä ja luovuttamista koskevat velvoitteet ja erityisesti niiden laajuus vaativat myös kokonaisuudessaan tarkastelua. Ehdotettu sääntelymalli asettaisi huomattavan raskaita vaatimuksia, ja käsittelyn kuluessa tulisi arvioida, olisiko tavoite saavutettavissa kevyemmillä menetelmillä.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Ehdotuksen tavoitteet edistää postimarkkinoiden toimivuutta ja alentaa postipalvelujen hintoja ovat lähtökohtaisesti kannatettavia. Valiokunta ei valtioneuvoston tavoin kuitenkaan näe nykyi-

sessä markkinatilanteessa tarkoituksenmukaisena laatia rajatylittäviin pakettipalveluihin kohdistuvaa lisäsääntelyä. Saadun selvityksen mukaan ehdotus on tietyiltä osin omiaan lisäämään hallinnollista taakkaa eikä siten vastaa yleisiä norminpurkua koskevia tavoitteita. Ehdotuksen tavoitteita voitaisiin edistää esimerkiksi kehittämällä alan itsesääntelyä ja mahdollisiin markkinaongelmiin voitaisiin puuttua erityissääntelyä paremmin yleisen kilpailulainsäädännön mahdollistamin keinoin.

Postimarkkinoiden kilpailu on lisääntynyt, ja esimerkiksi verkkokaupan kehittyminen lisää pakettijakelun merkitystä jatkossa. Valiokunta kiinnittää huomiota postipalvelujen globaalin kilpailun lisääntymiseen ja katsoo, että myös tähän tulisi tulevaisuudessa kiinnittää huomiota tasapuolisten kilpailuedellytysten varmistamiseksi. Valiokunta pitää postipalvelujen laadun ja nykyistä monipuolisempien laatukriteerien kehittämistä keskeisenä postialan sääntelyn kehittämisen kohteena.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että postipalvelujen EU-tason sääntely on riittävän joustavaa kansallisten maantieteellisten yms. erityisolosuhteiden huomioonottamisen mahdollistamiseksi.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Liikenne- ja viestintävaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa edellä esitetyin huomautuksin valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 22.9.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Ari Jalonen ps
varapuheenjohtaja Mirja Vehkaperä kesk
jäsen Mikko Alatalo kesk
jäsen Katja Hänninen vas
jäsen Susanna Koski kok
jäsen Suna Kymäläinen sd
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Markku Pakkanen kesk
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Satu Taavitsainen sd
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Ari Torniainen kesk
jäsen Sofia Vikman kok

Valiokunnan lausunto LiVL 16/2016 vp

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula